

Stenografická zpráva

I. sezení IV. výročního zased. Českého sněmu z roku 1889. dne 9. září 1892.

Předseda: Jeho Jasnost nejvyšší maršálek zemský, Jiří kníže z **Lobkowitz**.

Přítomni: Náměstek nejvyššího maršálka zemského, Dr. Jindřich **Šolc**, a větší počet poslanců.

Jakožto zástupcové vlády: J. Exc. c. k. místodržitel, František hrabě **Thun z Hohensteinu**, c. k. dvorní rada **Mattass** a c. k. okr. komisař **Widinsky**.

Denní pořádek:

1. Zahájení sněmu.
2. Skládání slibu.
3. Ustavení se kurii.
4. Volba výboru verifikačního.

Sezení počalo o 12. hod. 5 min. odpo.

Nejvyšší maršálek zemský: (zvoni). Zahajují čtvrté zasedání slavného sněmu království českého z r. 1889.

Sch eröffne die vierte Jahresession des Landtages des Königreiches Böhmen vom Jahre 1889.

Slavný sněme! Dovoluji sobě upřímně vítati pány členy tohoto slavného sněmu, již se opět dnešního dne scházejí, by vykonávali ulohy na ně vložené. Slavný sněm se sestupuje, by vykonal ústavní práva jemu přináležející, by plnil povinnosti zemským zřízením naň vložené. Poměry parlamentárního ústrojí v mocnářství

Stenographischer Bericht

über die

I. Sitzung der IV. Jahresession des böhmischen Landtages v. Jahre 1889 am 9. September 1892.

Vorsitzender: Se. Durchlaucht der Oberstlandmarschall Georg Fürst von **Lobkowitz**.

Anwesend: Der Oberstlandmarschall-Stellvertreter Dr. Heinrich **Šolc** und eine größere Anzahl von Abgeordneten.

Am Regierungstische: Se. Excellenz der k. k. Statthalter Franz Graf von **Thun-Hohenstein**, k. k. Hofrath **Mattass**, und k. k. Bezirks-Kommissär **Widinsky**.

Tagesordnung:

1. Eröffnung des Landtages.
2. Angelobung.
3. Constituirung der Curien.
4. Wahl des Verifikations-Ausschusses.

Beginn der Sitzung um 12 Uhr 5 Min. Vorm.

našem jsou v první řadě příčinou, že povstávají často stesky na to, že sněmům zemským nebývá popřána dostatečná doba k vyřízení záležitostí jim uložených, že nebývá jim dána dostatečná příležitost, by vyvinuly působnost potřebnou ve prospěch země jimi zastoupených. (Výborně). I zde v této síni již vícekrát doslechli jsme se podobných slov, tím více, pánové, se mně zdá, jest povinností naší, by, když jest sněmu podána příležitost, by své ulohy vykonával, tím více, pravím, jest povinností naší, bychom všemožně se o to přičinili, by plodnou prací posloužil vlasti své.

Dovolují si zvláště dnes k tomu poukázat, že z minulého zasedání zbylo nevyřízených mnoho záležitostí, jichž vyřízení na mnohých místech toužebně se očekává.

Račtež, pánové, přijmouti ujistění, že, co se týká mne, jakožto předsedy tohoto slavného sněmu, přičiním se o to, aby byla podána příležitost a sice takovým způsobem, jak sice jednacím řád tomu připouští, avšak co možná nejméně hledě k obtížím formálním, by tyto záležitosti buďto byly vyřízeny aneb alespoň byla dána příležitost, aby s nimi se učinil značnější pokrok. (Výborně).

Jsem přesvědčen, že u všech stran v této slavné sněmovně zastoupených dojde tato snaha nejvřelejší podpory a proto dovoluji si vysloviti pevnou naději, že i nastávající oddělení zasedání sněmu království Českého vynikne plodnou prací a utěšeným zdarem.

Hoher Landtag!

Ich erlaube mir die Mitglieder dieses hohen Hauses bei ihrem neuerlichen Zusammentritte auf das freundlichste zu begrüßen und dem Wunsche Ausdruck zu geben, daß die Berathungen des hohen Landtages zum Wohle des Landes und seiner Bewohner namhaft beizutragen geeignet sein werden.

Der Zeitpunkt, in welchem der hohe Landtag zu seiner verfassungsmäßigen Thätigkeit neuerlich einberufen worden ist, hat bewirkt, daß der Landesausschuß nicht in der Lage war alle Vorbereitungen, welche für den Landtag zu treffen seine Pflicht ist, in der Weise rechtzeitig fertigzustellen, wie es in anderen Sessionen bisher immer der Fall gewesen ist. Insbesondere ist es bezüglich des Voranschlages erst möglich geworden, denselben, insofern der Beschluß des Landesausschußes hiezu erforderlich ist, in allerletzter Zeit festzustellen und technische Schwierigkeiten machten es unmöglich den gedruckten Landesvoranschlag bereits heute unter die Mitglieder des hohen Hauses zu vertheilen.

Ich habe die Veranstaltung getroffen, daß so rasch als möglich die nothwendigen Druckarbeiten besorgt werden, und hoffe an einem der nächsten Tage die erwähnte Versäumnis nachholen zu können.

Allerdings macht es dieser Umstand fraglich, ob es möglich sein wird, in dem bevorstehenden Sessions-Abchnitt den Voranschlag auch im Plenum dieses hohen Hauses zur Durchberathung zu bringen.

Nichtsdestoweniger wird eine Reihe der Vorlagen das hohe Haus beschäftigen können, welche theils aus der früheren Session uner-

ledigt geblieben sind, theils von Seite des Landesausschußes dem hohen Landtage vorgelegt werden.

Gestatten Sie mir, meine Herren, von den von Seite des Landesausschußes vorzulegenden Angelegenheiten, gegenwärtig, in diesem Augenblicke, nur auf eine hinzuweisen, welche, obwohl sie einen zunächst finanziellen Charakter trägt, doch für weitere Kreise von einer großen Bedeutung sein dürfte.

Die Gefahren, welche aus der, an den Grenzen der Monarchie drohenden Epidemie auch für unser Vaterland zu entstehen geeignet sind, haben den Landesausschuß bestimmt, die Munizipalitäten des hohen Landtages in Anspruch zu nehmen, damit, insofern die Mittel localer Factoren zur Verhütung der Cholera-Gefahr nicht ausreichen sollten, auch aus Landesmitteln hier unterstützend eingegriffen werden könne. (Bravo! Bravo!)

Ich bin überzeugt, daß das hohe Haus eingedenk des Sages, daß, wer schnell gibt, doppelt gibt, den Anträgen des Landesausschußes auch in diesem Falle freundlich entgegenkommen wird. Und ich hege die Hoffnung, daß auch hier sich bewähren wird, daß man oft mit verhältnismäßig mäßigen Mitteln, wenn dieselben rechtzeitig und in geeigneter Weise angewendet werden, großem Unheile vorbeugen kann.

Slavný sněme! Bývá zvykem, by slavný sněm při započetí svého zasedání vždy obracel zraků svých k posvátné osobě Jeho Veličenstva nejmilostivějšího císaře a krále našeho.

Není to toliko snad výsledek obyčejného zvyku, nýbrž, poněvadž jsem přesvědčen, že tímto slavným sněm odpovídá citům, jež veškeré obyvatelstvo království českého stejně oblažují, vyzývám Vás, byste i dnešního dne započali činnost svou, provolávajíce: Sláva Jeho Veličenstvu císaři a králi našemu! Hoch lebe Seine Majestät unser Kaiser Franz Josef. (Sláva! Sláva! Sláva! Hoch! Hoch! Hoch!)

Ich konstatiere die Beschlußfähigkeit des hohen Hauses.

Konstatuji, že je slavný sněm způsobilý k uzavírání. (zvoni).

Dle jednacího řádu má až do zvolení výboru verifikačního opatřovati práce jeho 9 členů, kteří z přítomných jsou nejmladší a vyberou se po třech ze tří skupin sněmovních.

Jakožto nejmladší členové byli mně jmenováni:

z kurie veľkých statků:

pp. poslanci dědičný princ Schwarzenberg
Jan, August svob. p. Leonhardi, Max
hr. Wratislav;

z kurie míst průmyslových a měst:
pp. poslanci Štěpán Richter, Dr. Gschier
a Dr. Fournier;

z kurie obcí venkovských:

pp. Dr. Dvořák, Jindáček, Dr. Kudrna.

Gemäß der Geschäftsordnung haben bis zur erfolgten Wahl des Verifikationsausschusses die 9 jüngsten anwesenden Landtagsmitglieder, welche zu je drei aus den Curien zu entnehmen sind, die Geschäfte des erwähnten Verifikationsausschusses zu übernehmen.

Als solche sind mir bezeichnet worden:

aus der Curie des Großgrundbesitzes die Herren Abg.: Erbprinz Johann Schwarzenberg, August Freiherr v. Leonhardi und Max Graf Wratiskaw;

aus der Curie der Städte und Industriorte die Herren Abg.: Stephan Richter, Dr. Gschier und Dr. Fournier;

aus der Curie der Landgemeinden die
Herren Abg.: Dr. Dvořák, Sindáček und Dr.
Kudrna.

Für die heutige Sitzung ersuche ich das Amt der Verifikatoren zu übernehmen die Herren Abg. : Erbprinz Johann Schwarzenberg, Stephan Richter und Zindacek.

Pro dnešní sezení žádám, aby úřad verifikátorů na sebe vzali pp. poslanci dědičný princ Schwarzenberg, Štěpán Richter a Jindáček.

Mandát svůj složili a sice:

ve volební skupině velkých statků svazkem svěrenským zavázaných pp. poslanci Bedřich hr. Kinský, František hr. Ledebur a Zdeněk princ Lobkovicz;

ve volební skupině velkých statků svazkem svěřenským nezavázaných pp. poslanci: Ferdinand hr. Buquoy, Děpolt hr. Czernin, Josef hr. Czernin, Dr. Jahn, August hr. Kinský, Jan hrabě Ledebur, Hugo svobodný pán Wiedersperg, Jan Wolkenstein, svob. pán Zessner;

ve volební skupině měst a průmyslových míst p. posl. Faltis;

ve volební skupině obcí venkovských
pp. posl. Fiedler, Pour, Hruš a Treybal.

ihre Mandate haben zurückgelegt und zwar in der Wählergruppe des fideicommissarischen Großgrundbesizes die Herren Abgeordneten Friedrich Graf Kinsky, Franz Graf Ledebur und Jento Fürst Lobkowitz; in der Wählergruppe des nichtfideicommissarischen Großgrund-

befizet die Herren Abgeordneten Ferdinand Graf Buquoy, Theobald Graf Czernin, Josef Graf Czernin, Dr. Sahn, August Graf Kinsky, Johann Graf Ledebur, Hugo Freiherr von Wiedersperg, Graf Wolfenstein, Heinrich Freiherr von Zeffner; in der Wählergruppe der Städte und Industrialorte der Herr Abg. Karl Faltis; in der Wählergruppe der Landgemeinden die Herren Abg. Emil Fiedler, Josef Pour, Robert Grus, Rudolf Trehyal.

Weiters theile ich mit, daß Herr Josef Graf Czernin auch auf seine Stelle als gewählter Direktor der Hypothekenbank des Königreiches Böhmen resignirt hat. Infolge dessen ist die Neuwahl eines gewählten Direktors der Hypothekenbank des Königreiches Böhmen seitens der Curie des Großgrundbesitzes nothwendig geworden und werde ich diese Wahl auf die Tagesordnung einer der kommenden Sitzungen setzen.

Dovolují si sdělit, že p. hr. Czernin vzdal se též funkce své jako zvolený ředitel hypoteční banky království Českého. Z té příčiny bude třeba, aby kurie velkých statků vykonala novou volbu voleného ředitele hypot. banky království Českého. Položím volbu tu na denní pořádek některé z příštích schůzí.

Ich erlaube dem hohen Hause mitzutheilen, welche von den in der letzten Landtagsession beschlossenen Gesetzentwürfen oder sonst gefassten Beschlüssen die Allerhöchste Sanction erlangt haben.

Λάδám, by sl. sněmu bylo sděleno, které z osnov zákonů, o nichž sl. sněm v posledním zasedání se usnesl, a z ostatních usnešení došly Nejvyššího schválení.

Landtagssekretär **Höhm**: Von den in der letzten Landtagsession beschlossenen Geseztz-würfen und sonst gefassten Beschlüssen haben die Allerhöchste Sanktion erlangt:

Der Gefekentwurf betreffend die Abänderung der §§ 1 und 2 des Gesetzes vom 14. Dezember 1881 Nr. 67 L.-G.-Bl., mit welchem die Gemeinde Rgl. Weinberge zur Erhebung einer 3% Miethzinzulage ermächtigt wurde;

der Gesetzentwurf, womit der Gemeinde
Rufte-Pantrac die Einhebung einer Abgabe für
die Einmündung der Hauskanäle in die Ge-
meindekanäle bewilligt wird;

der Gesekentwurf, mit welchem der Stadt-
gemeinde Aufzig die Einhebung einer Kanalein-
mündungsgebühr von den Gebäudeeigenthümern
dieselbst bewilligt wird;

meinde Oberleutensdorf die Einhebung einer Abgabe von den Gebäudeeigenthümern daselbst zum Zwecke der theilweisen Bestreitung der mit dem Baue der Gassenkanäle verbundenen Kosten bewilligt wird;

der Landtagsbeschuß, betreffend die Abänderung des Statuts der Landesbank des Königreiches Böhmen;

der Gesetzentwurf, betreffend die Abänderung der §§ 13 und 18 des Gesetzes vom 2. Feber 1885 Nr. 9 L.-G.-Bl. über die landwirthschaftlichen Bezirksvorstufassen;

der Landtagsbeschuß, betreffend die Bewilligung der Einhebung einer Landesumlage per 39 fr. von jedem Gulden der im Lande für das Jahr 1892 vorgeschriebenen direkten Steuern;

der Gesetzentwurf, womit die Stadtgemeinde Tetschen ermächtigt wird, Wasserbezugsabgaben einzuhoben;

der Gesetzentwurf, betreffend die Auscheidung der Gemeinde Skrejšov aus der Bezirksvertretungsgebiete Mühlahausen;

der Gesetzentwurf, betreffend die Benützung von öffentlichen nichtärarischen Straßen und Wegen zur Anlegung von Eisenbahnen;

der Gesetzentwurf, mit welchem der Prager Gemeinde durch das Gesetz vom 9. März 1889 Nr. 19 L.-G.-Bl. zur Errichtung der öffentlichen Gemeindefschlachthäuser in Prag festgesetzte Frist verlängert wird;

der Gesetzentwurf, womit der Stadtgemeinde Reichenberg die Bewilligung zur Aufnahme einer Anleihe von 160.000 fl. ertheilt wird;

der Gesetzentwurf, womit die Grenzen zwischen den Gemeinden Hodowitz und Platen im Bezirke Budweis, geändert werden;

der Gesetzentwurf, betreffend die Befreiung der Neubauten mit Arbeiterwohnungen von den Zuschlägen zur Hauszinssteuer und zur 50/oigen Steuer von einem Zinsertrage;

der Gesetzentwurf, betreffend die Ertheilung des Öffentlichkeitsrechtes an das Bezirkskrankenhaus in Straconitz;

der Gesetzentwurf, betreffend die Aenderung der Grenzen der Ortsgemeinden Gerhonitz und Som, sowie der Vertretungsbezirke Mirowitz und Blatiná;

der Landtagsbeschuß, mit welchem die Auscheidung der Ortschaft Barlosa aus dem Verbände der Gemeinde Dobern und die Konstituierung dieser Ortschaft als selbständige Gemeinde bewilligt wurde;

der Landtagsbeschuß betreffs Abänderung des Statutes der Hypothekenbank des Königreiches Böhmen;

das vom Landtage beschlossene Statut des Kaiser Franz Josef I. Landesversicherungs-fondes.

z osnov zákonů, o nichž slavný sněm v posledním zasedání byl se usnesl, a z ostatních usnesení učiněných došly Nejvyššího schválení: osnova zákona, kterým mění se ustanovení §§. 1. a 2. zákona ze dne 14. prosince 1881. č. 67. z. z., jimž obec král. Vinohrady zmocněna byla k vybírání 30/o dávky z nájemného.

osnova zákona, kterým povoluje se obci Nuslím-Pankráci vybíratí dávku za vpuštění stok domovních do stok obecních;

osnova zákona, kterým povoluje se městské obci Ustí n. L. vybíratí dávku stočnou od tamních majitelů stavení;

osnova zákona, kterým povoluje se obci města Horního Litvinova, aby k částečnému uhrazení nákladu spojeného se stavbou stok uličních vybírala dávku od majitelů budov v obci této;

usnesení sněmu, kterýmž se mění stanovy „Zemské banky království Českého“; osnova zákona, kterým se mění §§. 13. a 18. zákona, daného dne 2. února 1885. č. 9. z. z., jenž se týče okresních záložen hospodářských;

usnesení sněmu, kterým povoleno bylo vybíratí přírážku zemskou 39 kr. z každého zlatého přímých daní v zemi předsaných na r. 1892;

osnova zákona, kterým se zmocňuje městská obec Děčín, aby vybírala dávky za dodávání vody;

osnova zákona, jimž se vylučuje obec Skrejšov z obvodu okresního zastupitelstva bechyňského a přiděluje se k obvodu okresního zastupitelstva milevského;

osnova zákona v příčině užívání veřejných silnic a cest, jež nejsou erární, ku zřizování železnic;

osnova zákona, kterým se prodlužuje lhůta ustanovená městské obci Pražské k zřízení veřejných jatek obecních v Praze zákonem ze dne 9. března 1889 č. 19. z. z.;

osnova zákona, kterým se povoluje obci města Liberce, by uzavřela zápůjčku 160.000 zl;

osnova zákona, jenž se týče změny hranic mezi obcí hodovickou a plavskou v okrese budějovickém;

osnova zákona, jenž se týče osvobození nových staveb s příbytky dělnickými

od přírážek k domovní dani činžovní a k 5% dani z ryzího výnosu nájemného; osnova zákona, kterým okresní nemocnice císaře Františka Josefa I. ve Strakonících prohlašuje se za všeobecnou nemocnici veřejnou;

osnova zákona, kterým se mění hranice místních obcí Cerhonic a Lomů a zastupitelských okresů mirovického a blatenského;

usnesení sněmu, kterýmž se povoluje vyloučení osady Brložce ze svazku obce Dobrné a ustavení této za samostatnou obec;

usnesení sněmu, jímž byly změněny stanovy „Hypoteční banky království Českého“;

usnesení sněmu, jímž byly přijaty stanovy fondu zřízeného pod názvem „Zemský pojišťovací fond císaře Františka Josefa I.“

Nejvyšší maršálek zemský: Žádám, by slavnému sněmu byl sdělen přepis, došlý ze strany c. k. vlády, v příčině jistého usnesení sl. sněmu v posledním zasedání učiněného.

Ich erlaube, dem hohen Hause die von Seiten der k. k. Regierung eingelangte Zugschrift bezüglich eines in der letzten Session gefassten Beschlusses mitzutheilen.

Sněmovní sekretář Höhm (čte): Praesidium c. k. českého místodržitelství č. 8075.

Vaše Jasnosti!

Za příčinou usnesení zemského sněmu království Českého ode dne 19. března 1892 týkajícího se zřízení přístavu vorového na dolejší konci Prahy a jiných vorových přístavů na řece Labi u Mělníka a Litoměřic zmocnil mne Jeho Excellenci pan c. k. ministerský předseda co správce c. k. ministerstva vnitra vynesení ze dne 16. července 1892 čís. 11.725, abych co možno nejdříve studia potřebná ku zřízení vorových přístavů na příhodných místech řeky Vltavy pod Prahou a řeky Labě od Mělníka dolů vykonati, povšechné situační nákresy, jichž k znázornění třeba jest, sděliti a pak equetu svolati dal, ku kteréz mimo zástupce všech důležitějších firem obchodu dřevařského a účastníků voroplavby také poslanec Kaftan a po případě ještě jiní znalci, kteříž způsobilými

býti se mi viděli, pozváni býti mají. Vede citovaného ministerského vynesení bude účelem tohoto enquetního jednání, aby na základě sdělaných nákresů polohopisných uvažováno bylo, kterak navrhované projekty provésti by se daly, aby náhledy a přání členů enquety vyslechnuty a členové enquety o objemu, o potřebné hloubce pro přístav vorový atd., jakož i dále také o tom slyšení byli, jak velké poplatky za umístění jednotlivých vorů v přístavu očekávati lze. Čině zároveň opatření, aby zmíněné nákresy v brzkú sdělány byly, pokládám sobě za čest Vaši Jasnosti vzhledem ku ctěné notě ze dne 21. března 1892 č. 227. dále také sděliti, že o zřízení přístavu pro vory, pokud se týče, přístavu obchodního a ochranného u Litoměřic na základě vynesení c. k. ministerstva vnitra ze dne 30. března 1892 čís. 23.320 zdejším technickým odborem potřebná technická šetření se konají. Račtež, Vaše Jasnosti, přijati výraz moji obzvláštní úcty.

V Karlových Varech, dne 27. červce. 1892.

Thun.

Kais. kön. Statthalterei = Präsidium in Böhmen. Nr. 8075.

Euer Durchlaucht! Aus Anlaß des Beschlusses des Landtages des Königreiches Böhmen vom 19. März 1892 bezüglich der Errichtung eines Floßhafens am unteren Ende der Stadt Prag und anderer Floßhäfen an der Elbe bei Mělník und Leitmeritz hat mich E. Excellenz der Herr k. k. Ministerpräsident als Leiter des k. k. Ministeriums des Innern mit dem Erlasse vom 16. Juli 1892 Z. 11.725 ermächtigt, die zur Anlage von Floßhäfen geeigneten Flußstellen der Moldau unterhalb Prag und der Elbe von Mělník abwärts erforderlichen Studien, die Anfertigung der zur Veranschaulichung nothwendigen generellen Situationsplanstizzen und die Einberufung einer Enquête, zu welcher außer den Vertretern aller maßgebenden Holzhandlungsfirmer und Floßfahrtsinteressenten auch der Abgeordnete Kaftan und eventuell noch sonstige mir geeignet erscheinende Experten einzuladen sind, mit thunlichster Beschleunigung zu veranlassen. Bei dieser Enquête-Verhandlung werden laut des zitierten Ministerial-Erlasses unter Zugrundelegung der angefertigten Situationspläne die in Aussicht genommenen Projekts-Ausführungen einer Erörterung zu unterziehen, die Ansichten und Wünsche der Enquête-Mitglieder entgegen zu nehmen und die letzteren über die Ausdehnung, die erforderliche Wassertiefe eines Floß-

hafens u. s. w. sowie auch darüber einzuvernehmen sein, in welcher Höhe eine Abgabe der Gebühren für die Bergung einzelner Flöße in einem Hafen zu erwarten steht.

Indem ich unter Einem wegen der baldigen Anfertigung der erwähnten Pläne die Verfügung treffe, beehre ich mich Euer Durchlaucht mit Beziehung auf die geschätzte Note vom 21. März 1892. Z. 227 ferner noch mitzutheilen, daß in Betreff der Errichtung eines Floßhafens, beziehungsweise eines Handels- und Schutzhafens bei Leitmeritz auf Grund des Erlasses des k. k. Ministeriums des Innern vom 30. März 1892. Z. 23.320 von Seite des hierortigen technischen Departements die erforderlichen technischen Erhebungen gepflogen werden.

Genehmigen Euer Durchlaucht die Versicherung meiner besonderen Hochachtung.

Karlsbad, am 27. Juli 1892.

Thun.

Nejvyšší maršálek zemský: Úřad pořadatelů sněmovních vzali na se páni přísedící zemského výboru, páni Dr. Jeřábek a Lippert.

Die Function der Ordner haben die H. H. Landesausschußmitglieder Dr. Jeřábek und Lippert übernommen.

Das Landtagsbureau ist in folgender Weise zusammenge setzt:

als Landtagssecretär fungirt der Herr Landesausschußrath Anton Höhm und als Landtagsactuale die Herren Landesausschußsecretäre Karl Wolinski und Wilhelm Tobisch und die Herren Landesausschußconcipisten Dr. Jaroslav Fiala und Dr. Rudolf Pilbauer.

Mit Ausnahme der zwei letztgenannten haben die anderen bereits in der früheren Session die vorgeschriebene Angelobung geleistet, weshalb nur die Herren Landtagsactuale Dr. Jaroslav Fiala und Dr. Rudolf Pilbauer die Angelobung zu leisten haben werden.

Sněmovní kancelář jest složena následovně: Tajemníkem sněmu jest p. rada zemského výboru Antonín Höhm. Sněmovními aktuary ustanoveni jsou tajemníci zemského výboru Karel Wolinski a Vilém Tobisch a koncipisté zemského výboru Dr. Jaroslav Fiala a Dr. Rudolf Pilbauer. Mimo poslední dva jmenované složili již v zasedání dřívějším všickni ostatní slib jednacím řádem předepsaný, pročež toliko sněmovním aktuary pp. Dru Fialovi a Dru Pilbauerovi bude složiti slib.

Z posledního zasedání sněmovního ne-

byly jednací protoly sezení XIX., XX. a XXI. ze dne 9., 11. a 12. dubna 1892. schváleny. Do protokolů těch lze nahlédnouti v kanceláři sněmovní. V příštím sezení dovolím si učiníti dotaz, zdali proti obsahu těchto protokolů jest činěna námítka.

Von den Geschäftsprotocollen der letzten Landtagssession sind jene der XIX., XX. u. XXI. Sitzung vom 9., 11. und 12. April 1892 noch nicht approbirt. Dieselben können in der Landtagskanzlei eingesehen werden und ich werde mir in der nächsten Sitzung die Anfrage erlauben, ob Jemand eine Bemerkung zu zu denselben zu machen hat.

Žádám, by slavnému směmu bylo sděleno, které spisy byly tiskem rozdány.

Ich ersuche dem hohen Hause mitzutheilen, welche Druckschriften vertheilt worden sind.

Sněmovní sekretář Höhm čte: Tiskem bylo rozdáno.

Čís. sněm. 20. tisku I. Zpráva výboru zemského s výkazem zemských účetních výsledků království českého za rok 1891.

Čís. sněm. 57, čís. tisku III. Zpráva zemského výboru o změně osnovy zákona zemského stran osvobození novostaveb a přestaveb v Praze od dávek zemských, obecních a školních z ohledů assanačních.

Čís. sněm. 58, čís. tisku IV. Zpráva zemského výboru o podporování evangelických škol soukromých právem veřejnosti nadaných v roce 1892.

Im Drucke wurden vertheilt: Vdtg.-Z. 20. Dr.-Nr. I. Bericht des Landesausschusses über den Landesgebarungsausweis des Königreiches Böhmen für das Jahr 1891.

Vdtg.-Z. 57. Dr.-Nr. III. Bericht des Landesausschusses über die Abänderung der Landesgekehrvorlagen, betreffend die Befreiung von Neubauten und Umbauten in Prag von Landes-, Gemeinde- und Schulumlagen aus Affanirungsrückichten.

Vdtg.-Z. 58. Dr.-Nr. IV. Bericht des Landesausschusses betreffend die Subventionirung der mit dem Oeffentlichkeitsrechte versehenen evangelischen Privatschulen im Jahre 1892.

Nejvyšší maršálek zemský: Konstatuji, že jest slavný sněm způsobilý k uzavírání.

Ich konstatiere die Beschlußfähigkeit des hohen Hauses.

Es ist eine Anzahl von Urlaubsgesuchen eingelaugt, von denen ich einige dem hohen

hauße zur Beschlußfassung zu unterbreiten genöthigt bin.

Došlo několik žádostí za dovolenou, z kterých některé jsem nucen předložiti slavnému sněmu k usnešení.

Pan posl. Karel hrabě Schönborn žádá za dovolenou.

Der Herr Abg. Karl Graf Schönborn hat ein Urlaubsgesuch eingebracht, welches ich zur Verlesung bringen werde.

Landtagssekretär **Höhm** (liest): Durchlauchtiger Fürst! Ein hartnäckiges Unwohlsein, welches eine sorgfältige ununterbrochene Behandlung, sowie tägliche größere Bewegung meinerseits erfordert, nöthigt mich Euer Durchlaucht zu bitten, mir beim hohen Landtage einen vierwöchentlichen Urlaubgefälligst erwirken zu wollen.

Ich vertrage noch immer eine sitzende Lebensweise erfahrungsgemäß absolut nicht, wäre daher vorläufig noch immer nicht in der Lage meiner Abgeordnetenpflicht auch nur in eingeschränktem Maße nachzukommen.

Genehmigen Euer Durchlaucht den Ausdruck meiner unbegrenzten Hochachtung, mit welcher ich die Ehre habe mich zu zeichnen als Euer Durchlaucht ergebener Karl Graf Schönborn. Lukawitz, 4. September 1892.

Nejvyšší maršálek zemský: Pan posl. hrabě Schönborn žádá za 4nedělní dovolenou.

Der Herr Abg. Karl Graf Schönborn bittet um einen vierwöchentlichen Urlaub.

Dám hlasovati o této žádosti.

Ich werde dieses Ansuchen zur Abstimmung bringen.

Žádám pány, kteří povolují tuto dovolenou, by vyzdvihli ruku.

Ich ersuche die Herren, welche diesen Urlaub bewilligen, die Hand zu erheben.

Dovolená jest povolena.

Der Urlaub ist bewilligt.

Pan posl. Tomášů podal žádost za dovolenou.

Sněmovní sekretář **Höhm** (čte): Vysoké presidium sněmu království Českého!

Já v hluboké úctě podepsaný nalézám se ze zdravotních ohledů od 23. srpna t. r. v Karlových Varech.

Abych léčení své přerušiti nemusil, prosím uctivě o 14denní dovolenou od zasedání sněmovních,

V Karlových Varech, dne 7. září.

Fr. Tomášů.

Oberstlandmarschall: Der Herr Abg. Tomášů bittet um einen 14tägigen Urlaub.

Pan posl. Tomášů žádá za 14denní dovolenou.

Ich ersuche die Herren, welche diesen Urlaub bewilligen, die Hand zu erheben.

Žádám pány, kteří povolují tuto dovolenou, by vyzdvihli ruku.

Dovolená jest povolena.

Der Urlaub ist bewilligt.

Pan poslanec Weidenhoffer, žádá taktéž za dovolenou.

Sněmovní sekretář **Höhm** (čte): Slavný vysoký sněm království českého v Praze!

Za příčinou důležitých neodkladných záležitostí rodiných žádám uctivě, by mně vysoký sněm dovolenou až do 20. září t. r. povoliti ráčil.

V Ném. Brodě, dne 7. září 1892.

A. Weidenhoffer,
zemský poslanec.

Oberst-Landmarschall: Der Herr Abg. Weidenhoffer ersucht um einen Urlaub bis zum 20. September.

Pan poslanec Weidenhoffer žádá za dovolenou až do 20. září.

Ich ersuche die Herren, welche diesen Urlaub bewilligen, die Hand zu erheben.

Žádám pány, kteří povolují dovolenou, by vyzdvihli ruku.

Jest povolena.

Der Urlaub ist bewilligt.

Pan poslanec hrabě Wratislaw z Koloděj žádá za dovolenou.

Landtagssekretär **Höhm** (liest): Kalladay, 5. September 1892. Euer Durchlaucht! Dringende nicht aufschiebbare Familienangelegenheiten zwingen mich dieselben zu erledigen; ich bitte daher, mir einen vierwöchentlichen Urlaub bewilligen zu wollen.

Genehmigen den Ausdruck meiner vollkommensten Hochachtung, in welchem ich verharre Euer Durchlaucht ergebener

Eug Graf Wratislaw.

Nejvyšší maršálek zemský: Pan posl. hrabě Wratislaw žádá za dovolenou na čtyři neděle.

Der Herr Abg. Graf Wratislaw, Kalladay, bittet um einen vierwöchentlichen Urlaub.

Žádám pány, kteří tuto žádost podporují, by vyzdvihli ruku.

Ich ersuche die Herren, welche diesem Ansuchen zustimmen, die Hand zu erheben.

Es ist bewilligt.

Jest povolena.

Pan poslanec Josef Müller žádá za dovolenou.

Sněmovní sekretář Höhm (čte): Ve Vidni 7. září 1892. Vaše Jasnosti! Náhlé svolání sněmu království Českého na den 9. září překvapilo mne za okolností nyní zvláště důležitých, totiž v času svěřeného mně řízení c. k. hlavní mincovny vídeňské.

Nemoha v tomto okamžiku složití započaté práce týkající se nové měny, prosím o laskavé vymožení dovolené u slavného sněmu na 10 dnů; pospěším pak ihned do Prahy ku pracím sněmovním, jakmile oddám úřad do rukou jiných.

Trvám v hluboké účtě Vaší Jasnosti nejoddanější

Josef Müller, horní rada, poslanec zemský.

Oberstlandmarschall: Der Herr Abg. Bergrath Josef Müller bittet um einen 10tägigen Urlaub.

Pan poslanec, horní rada Josef Müller žádá za desítidenní dovolenou.

Žádám pány, kteří ji povolují, by vyzdvihli ruku.

Ich ersuche die Herren, welche diesen Urlaub bewilligen, die Hand zu erheben.

Der Urlaub ist bewilligt.

Jest povolena.

Dem Herrn Abg. Dr. Ruß wurde ein Stägiger und dem Herrn Abg. Dr. Metall ein Stägiger Urlaub bewilligt.

Panu posl. Dr. Russovi byla udělena povolena na 8 dní a panu posl. Dru. Metallovi na 3 dni.

Panu poslanec kapitulnímu děkanovi Horovi byla udělena dovolená na 8 dní.

Dem Herrn Abgeordneten Tombachant Hora wurde ein Stägiger Urlaub bewilligt.

Pan poslanec šl. Schüttelsberg předložil vysvědčení lékařské ohlásil, že pro onemocnění nemůže po nějakou dobu sněmovních schůzí se účastniti.

Der Herr Abgeordnete Edler von Schüttelsberg hat unter Beibringung eines ärztlichen Zeugnisses angezeigt, daß er krankheitshalber durch einige Zeit verhindert sei, sich an den Landtagsitzungen zu betheiligen.

In gleicher Weise hat Herr Abg. Franz

Steiner unter Vorlage eines ärztlichen Zeugnisses eine analoge Anzeige gemacht.

Taktéž pan posl. František Steiner předloživ vysvědčení lékařské, oznámil, že mu není možno na tu dobu se zasedání sněmovního účastniti.

Pan posl. rektor magnificus Dr. Frič omluvil svou nepřítomnost důležitým jiným zaměstnáním úředním.

Der Herr Abg. Rector magnificus Dr. Frič hat seine Abwesenheit durch andere wichtige Amtssangelegenheiten entschuldigt.

Pan posl. Špindler omluvil se pro dnešní sezení smutnou udalostí rodinnou.

Der H. Abg. Špindler hat sich für die heutige Sitzung durch einen Trauerfall in der Familie entschuldigt.

Der Herr Abg. Prokop Sedlák hat unter Beibringung eines ärztlichen Zeugnisses angezeigt, daß er krankheitshalber durch einige Zeit sich an den Landtagsitzungen nicht betheiligen könne.

Pan posl. Prokop Sedlák předloživ vysvědčení lékařské, oznámil, že pro choravost nemůže po nějaký čas jednání sněmovního se účastniti.

Páni posl.: hrabě Kurt Zedwitz, hrabě Nostitz a Zdeněk hrabě Thun omluvili se pro dnešní a zítřejší sezení.

Die Herren Abg. Graf Kurt Zedwitz, Graf Nostitz und Graf Zdenko Thun haben sich für die heutige und morgige Sitzung entschuldigt.

Na denním pořádku nachází se dále skládání slibu.

Auf der Tagesordnung steht ferner die Bornahme der Angelobung.

Jelikož nestává pana poslance, jehož bych ke skládání slibu mohl vyvolati, předsevezmu štoliko skládání slibu obou pp. sněmovních aktuárů, Drů. Fialy a Pilbaura.

Nachdem ich nicht in der Lage bin einen Herrn Abgeordneten zur Angelobung aufzufordern, so wird lediglich die Angelobung der beiden Herren Landtagsaktuare Dr. Fiala und Dr. Pilbauer vorgenommen werden.

Žádám, by dotyčná formule byla přečtena.

Ich ersuche, die Angelobungsformel zu verlesen.

Sněmovní sekretář Höhm (čte): Složte co aktuáři sněmovní vzhledem ke své úřední přísaze do rukou nejvyššího

maršálka slib, že chcete svědomitě a správně plniti povinnosti, jež Vám ukládá řád jednací.

Sie werden in Ihrer Eigenschaft als Landtagsaktuare in die Hände des Herrn Oberstlandmarschalls mit Beziehung auf den von Ihnen abgelegten Diensteid angeloben, die Ihnen durch die Geschäftsordnung des Landtages obliegenden Pflichten pünktlich und gewissenhaft zu erfüllen.

Dr. Fiala: (Slibuji.)

Dr. Pilbauer: (Slibuji.)

Oberstlandmarschall:

Die beiden nächsten Gegenstände, welche ich auf die Tagesordnung gesetzt habe, sind so geartet, daß es sich um Vorgänge handelt, welche von Seite der Curien in ihren Localitäten vorzunehmen sind. Es handelt sich also um Constituirung der Curien und um die Wahl des Verifikationsausschusses.

Ich ersuche die Curien demnach, nach Schluß der Sitzung sich in den betreffenden Localitäten zu constituiren und sofort nach der Constituirung die Wahl des Verifikations-Ausschusses vorzunehmen und zwar entfallen auf jede Curie drei Mitglieder.

Ich ersuche mir das Resultat der stattgefundenen Wahlen bekanntzugeben:

Die Localitäten für die Curien sind dieselben, wie schon früher; demnach wird der Curie des Großgrundbesitzes der Landesausschuß-Sitzungsaal, der Curie der Städte und Industrialorte das Lesezimmer und der Curie der Landgemeinden der Landtagsaal zugewiesen.

Žádám, by kurie vykonaly, jak jsem sobě dovolil dříve poznamenati, své konstituování, jakož i volbu verifikačního výboru, a sice bude každé kurii voliti tři členy a žádám, by pak výsledek volby mně byl oznámen.

Místnosti pro kurie jsou tytéž, jako dříve a sice: kurie velkých statků zasedá v zasedací síni zemského výboru, kurii měst a míst průmyslových přikázána jest čítárna a kurii obcí venkovských sněmovna.

Pan posl. Jan Sedlák a soudruzi mně odevzdali návrh v příčině ochrany národních menšin.

Der Herr Abgeordnete Johann Sedlák und Genossen haben mir einen Antrag in Betreff des Schutzes der nationalen Minoritäten übergeben.

Žádám, by tento návrh byl přečten.

Sněmovní sekretář Höhm (čte) Návrh poslance Jana Sedláka a soudruhů v příčině ochrany národních menšin.

Uvažujice, že v poslední době v rozličných obcích ve království Českém, kde žijí občané české národnosti v menšině vůči občanstvu národnosti německé ku př. v Liberci a jinde, množí se proti těmto českým menšinám skutky násilné, jimiž povážlivým způsobem ohrožena jest právní bezpečnost jak osob tak i majetku, jimiž porušeny bývají svoboda domácí a volnost stěhování, všem občanům rakouským bez rozdílu národnosti státními základními zákony stejně zaručená, jimiž zejména na dobro se ruší nám všem žádoucí mír obou kmenů národních — navrhuji podepsaní: Slavný sněme, račiž se usnísti:

Cís. královská vláda se vyzývá, aby cestou správní nebo dle potřeby cestou zákona, jenž by na ochranu národních menšin byl vydán, účinným způsobem platnosti zjednala zásadám svobod občanských státními základními zákony stanovených. Ve formálním ohledu navrhuje se, aby návrh přikázán byl výboru 12 členů. V Praze dne 9. září 1892.

JUC. Jan Sedlák a soudr.

Nejvyšší maršálek zemský: Naložím s tímto návrhem dle jednacího řádu.

Ich werde diesen Antrag der geschäftsordnungsmäßigen Behandlung unterziehen.

P. posl. Dr. Herold a soudr. mně odevzdali návrh v příčině ministerského nařízení ze dne 22. dubna 1892.

Die Herren Abgeordneten Dr. Herold und Genossen haben mir einen Antrag in Angelegenheit der Ministerial-Verordnung vom 22. April 1892 übergeben.

Žádám, by tento návrh byl přečten.

Sněmovní sekretář Höhm (čte) Návrh poslance dra. J. Herolda a soudr. v příčině ministerského nařízení ze dne 22. dubna 1892 č. 68. ř. z.

Dle § 2. ř. z. ze dne 11. června 1868 č. 59 ministr spravedlnosti může pouhým nařízením změniti obvod okresního soudu, pokud místní a dopravní poměry dovolují, avšak musí sobě napřed vyžádati dobré zdání zemského sněmu, jehož se týče.

Podle zákona zemského ze dne 25.

června 1864. obvody okresních soudů souhlasiti musejí s obvody zastupitelstev okresních a v království Českém okresy zastupitelské pouze zákonem zemským mohou býti změněny.

Tyto zákony cis. král. vláda a ministr spravedlnosti porušili.

C. k. vláda připsím c. k. místodržitelství ze dne 6. března 1892. č. 2391. v příčině vyloučení obcí: Zámorsk Dolní a Horní, Chlívce, Studnice se Skalami, Dřevíč Horní, Hodkovice, Jívka, Janovice, Libná, Lachov, Metuj Německá, Zdoňov, Javor, Skalky, Starkov, Teplice, Teplice Dolejší a Hořejší, Vernířovire Dolní a Horní a Bystré ze soudního okresu Poličského a zřízení zvláštního soudu v Teplici pro tyto obce a v příčině připojení obce Hony k obvodu okr. soudu v Broumově požádala sněm království Českého za dobré zdání.

Avšak sněm Českého království tohoto dobrého zdání podnes nedal; nieméně nerozpakoval se ministr spravedlnosti nařízením ze dne 22. dubna 1892 č. 68. ř. z. beze všeho dobrého zdání sněmu království Českého uvedené obce ze sousedního okresu Poličského vyloučiti a v Teplici zvláštní okresní soud zříditi; zároveň obec Hony k soudnímu okresu Broumovskému připojil.

Tím dopustila se vláda zjevného porušení zákonů zemských a říšských. V tomto minist. nařízení spočívá patrný úmysl nešetřiti práv sněmu tohoto království, jest to nezákonný a nebezpečný pokus libovůle vládní, jímž přes hlavu sněmu království Českého a přes důtklivé protestace násilím trhá a dělí se tato staroslavná země, jejížto jednota a neporušitelnost odvěkými státními akty a královskými přísahami jest zaručena. I jest zajisté sněm království Českého povinen své důstojnosti a a vážnosti, jest však přede vším povinen vlasti, jejíž ochrancem věrným býti má, aby proti takovému libovolnému nakládání s tímto slavným královstvím Českým a jeho sněmem co nejrozhodněji se ohradil.

Jedině důrazný protest sněmu tohoto jakožto povolaného strážce práv a integrity království Českého odpovídá vážnosti nebezpečí, odpovídá hluboké roztrpčenosti všeho českého národa, který dávno postihl, oč tu běží a kterému chvítí se jest dnes o své rodáků usedlé v zněmčených kraji-

nách Ůech a vydané tam bez obrany týravosti žhavého plemenného záští.

Tyto statisíce rodáků svých nevydá národ český v pospas svolením ku zřízení nějaké uzavřené zvláštní země německé v Čechách a očekává důvěrně od sněmu království českého, že tento brániti bude státoprávní celistvosti tohoto království a rovného práva obou národů ve veškeré jeho oblasti proti každémukoliv násilí.

Z té příčiny podepsaní činí návrh:

Slavný sněme, račiž se usnésti:

C. k. vláda se vyzývá, aby zákonem neodůvodněné, libovolné, celistvost a nedílnost Českého království ohrožující, právům sněmu království Českého odporující a zemské i státní zákony rušící nařízení ministra spravedlnosti ze dne 22. dubna 1892 bez odkladu odvolala a všechny důsledky téhož nařízení odčinila.

V ohledu formálním budiž návrh ten odkázán kommissi patnáctičlenné dle kurií volené.

V Praze dne 9. září 1892.

Dr. Herold a soudruzi.

Nejv. maršálek zemský: Naložím s tímto návrhem dle jednacího řádu.

Ich werde diesen Antrag der gescheftsb. ordnungsmäßigen Behandlung unterziehen.

Nežli sobě dovolím sděliti sl. sněmu denní pořádek příštího sezení, které se bude odbývati zítřejšího dne, dovolím sobě upozorniti na jednu okolnost.

Ich werde dem hohen Hause nunmehr die Tagesordnung der nächsten Sitzung, welche morgen stattzufinden hat, mitzutheilen mir erlauben; ich muß aber vorher auf einen Umstand aufmerksam machen.

Jednací řád totiž dovoluje, by zřízení komisí se dělo, buď, jako bývá obyčejné zvykem, novou volbou, anebo, by po čas téhož sněmovního období sněm se na tom usnesl, že komise, která působila v zasedání předešlém, může opět započítí svou činnost bez nové volby.

Ve spojení s tímto ustanovením stojí další ustanovení jednacího řádu, které zní v ten smysl, že, pakli zprávy, které byly komisemi předloženy v minulém zasedání a byly tiskem již rozdány, jsou zemským výborem opět reprodukovány, mohou býti tyto zprávy tenkrát položeny ihned ke druhému čtení, byla-li ve smyslu ustanovení, na které jsem poukázal dříve, komise z minulého zasedání opět obnovena.

Mám za to, že v přítomném případě, kde značný počet nevyřízených zpráv komisních z minulého zasedání pozůstává, by posloužilo k urychlení práce, pakli by slavný sněm použil možnosti, na kterou jsem si právě dovolil poukázat.

Z této příčiny položím na denní pořádek příštího zítřejšího sezení zřízení všech těch komisí, které dle zvyku vždy se strany slavného sněmu bývají zřizovány a v kterých se nacházejí zprávy nevyřízené od podacím protokolu slavného sněmu. Pakli se strany slavného sněmu by náhled, který jsem sobě dovolil vysloviti dříve, nalezl souhlasu, tedy bude při zítřejším sezení na pánech poslancích, by navrhli buď novou volbu, anebo, jak se domnívám, že by to bylo prospěšno, by navrhli opět nové zřízení lonských komisí, načež bych pak mohl při budoucích sezeních ihned klásti předměty nevyřízené ke druhému čtení.

Ich erlaube mir, bevor ich die Tagesordnung verkündige, auf folgenden Umstand aufmerksam zu machen.

Nach der Geschäftsordnung steht es dem hohen Hause frei, bei Einsetzung von Commissionen entweder die Neuwahl vorzunehmen oder in denjenigen Fällen, in welchen der Landtag durch dieselbe Landtagsperiode eine Reihe von Sessionen abhält, zu beschließen, daß eine in der vorigen Session thätig gewesene Commission ohne Neuwahl wieder in Kraft trete.

Im Zusammenhange mit dieser Bestimmung steht eine andere Bestimmung der Geschäftsordnung, welche sich darauf bezieht, daß die von einer Commission erstatteten Berichte, welche in der vorigen Session unerledigt geblieben sind, vom Landesausschuße in der neuen Session wieder vorzulegen sind, und daß, wenn ein solcher Bericht von einer im Sinne der früher erwähnten Bestimmung der Geschäftsordnung reaktivirten Commission herrührt und der betreffende Bericht gedruckt vertheilt worden ist, es zulässig ist, daß derselbe sofort zur zweiten Lesung auf die Tagesordnung gesetzt werde. Nachdem nun aus der vorigen Session eine Reihe von Commissionsberichten unerledigt geblieben ist, welche, wie ich mir nebstbei zu bemerken erlaube, sich meist auf locale, praktische und ähnliche Dinge beziehen, so hielte ich es für sehr zweckmäßig, wenn das hohe Haus geneigt wäre von diesen Bestimmungen der Geschäftsordnung Gebrauch zu machen.

Um dies zu ermöglichen, beabsichtige ich auf die Tagesordnung der morgigen Sitzung

die Aktivirung aller derjenigen Commission zu setzen, auf welche diese Bestimmungen der Geschäftsordnung gegenwärtig Anwendung finden können. Es sind dieselben Commissionen, welche infolge einer langjährigen Gepflogenheit jedes Jahr von Seite des hohen Landtages eingesetzt zu werden pflegen. Sollte die von mir früher ausgesprochene Ansicht sich der Zustimmung des hohen Hauses erfreuen, so wird sich in der morgigen Sitzung die Gelegenheit bieten, je nachdem entweder die Neuwahl der einzelnen Commissionen zu beantragen, oder aus dem Schoße des hohen Landtages den Antrag zu stellen, daß die in der vorigen Session bestandenen Commissionen neuerlich ins Leben zu treten haben.

In allen jenen Fällen, in welchen das Letztere der Fall sein wird, werde ich dann in der Lage sein, die unerledigten Commissionsberichte der betreffenden Commissionen auf die Tagesordnung der nächsten Sitzungen zur zweiten Lesung zu setzen.

Denní pořádek příštího sezení, které se zítra o 11 hod. dopol. odbyvati bude, jest následovni:

Zřízení komise rozpočtové, komise školské, komise pro záležitosti hypoteční banky, komise pro záležitosti okresní a obecní, komise pro záležitosti zemědělství, komise pro práce veřejné, komise pro upravení financí zemských, komise pro záležitosti okresních záložen hospodářských a pak komise petiční.

Dále dovoluji sobě položit na denní pořádek netištěnou zprávu zemského výboru stran povolení úvěru za příčinou brozíciho nebezpečí epidemie cholery.

Die Tagesordnung der morgigen Sitzung, welche um 11 Uhr Vormittags stattfinden wird, ist die folgende: Aktivirung der Budgetcommission, der Schulcommission, der Commission für Angelegenheiten der Hypothekenbank, der Commission für Bezirks- und Gemeindeangelegenheiten, der Landesculturcommission, der Commission für öffentliche Arbeiten, der Commission für Regelung der Landesfinanzen, der Commission für landwirthschaftliche Bezirksvorschußkassen und der Petitionscommission.

Ferner setze ich auf die Tagesordnung den ungedruckten Landesausschußbericht betreffs der Gewährung eines Credits aus Anlaß der drohenden Cholera-gefahr.

Der Herr Abgeordnete Dr. v. Plener bittet um's Wort; ich ertheile ihm dasselbe.

Abgeordneter Dr. Edler v. **Plener**: Hoher Landtag! Ich erlaube mir zu der bereits verkündeten Tagesordnung einige Worte zu bemerken. Seine Durchlaucht der Herr Oberstlandmarschall hat jetzt eine Reihe von Commissionswahlen verkündigt, welche er dem Verfahren, glaube ich, nach § 28 und 86 der Geschäftsordnung unterziehen lassen will, beziehungsweise, bezüglich welcher eine Beschlußfassung des hohen Landtages hervorzurufen ist, daß die aufgezählten Commissionen nicht mehr neu zu wählen sind, sondern in ihren bisherigen Functionen reaktivirt werden sollen. Wir sind mit dem Principe dieses Vorschlages, den der Herr Oberstlandmarschall macht, vollkommen einverstanden und ich glaube, daß es sich wesentlich mit Rücksicht auf die Abkürzung der Geschäfte und die ganz unvorbereitete Einderung der Session empfiehlt, daß diese und überhaupt alle Commissionen ohne neue Wahlen sofort wieder reaktivirt werden. Allein ich vermiße in der Liste derjenigen Commissionen, die der Herr Oberstlandmarschall aufgeführt hat, die Ausgleichscommission (Hört!) und ich muß darüber mein Befremden um so mehr aussprechen, als gerade das Kriterium, welches in der Geschäftsordnung vorgesehen ist, und welches, glaube ich, auch Seine Durchlaucht der Herr Oberstlandmarschall angeführt hat, daß sich die Reaktivirung wesentlich auf solche Commissionen beziehen soll, von denen bereits ein gedruckter Bericht vorlag, der aber wegen des Schlusses der Session nicht mehr zur Plenarberathung kommen konnte, thatsächlich bei der Ausgleichscommission zutrifft, indem nämlich bekanntlich am Schlusse der letzten Session seitens der Ausgleichscommission ein solcher Bericht gedruckt vorlag und vertheilt wurde, aber wegen des Schlusses der Session nicht mehr zur Berathung kommen konnte.

Ich glaube daher in unserem Namen das Ersuchen an Seine Durchlaucht den Herrn Oberstlandmarschall richten zu müssen, daß er in die Liste jener Commissionen, welche morgen durch den Landtag eventuell reaktivirt werden sollten, auch die sogenannte Ausgleichscommission aufnehmen möge. (Lebhafter Beifall bei den deutschen Abgeordneten.)

Oberstlandmarschall: Ich erlaube mir auf die Bemerkung des Herrn Abg. Edler von Plener zu erwidern:

Ich habe mir erlaubt früher dem hohen

Hause mitzutheilen, daß ich bezüglich aller jener Commissionen, von welchen Berichte aus der vorigen Session von Seite des Landesauschusses reproducirt worden sind, den hohen Hause Gelegenheit bieten will, sie wieder zu reaktiviren. Diese Bedingung trifft aber bei der Ausgleichscommission nicht zu. Der Landesauschuß hat nämlich, nachdem die Angelegenheiten, welche im vorigen Landtage als unerledigt oder nur theilweise erledigt an denselben, so wie es immer der Fall ist, geleitet worden sind, den Beschluß gefaßt, von dem Resultate der Berathungen der Ausgleichscommission unter Anschluß sämmtlicher bezüglichlichen Acten der hohen Regierung Mittheilung zu machen und zu warten, ob von Seite der hohen Regierung diese Vorlagen neuerlich werden eingebracht werden oder nicht. Bis zum heutigen Tage nun ist eine solche Regierungsvorlage nicht eingelangt und dies ist der Grund, aus welchem der Landesauschuß nicht in der Lage war bezüglich des Berichtes der Ausgleichscommission in der gleichen Weise vorzugehen, wie er es bezüglich aller anderen Commissionen gemacht hat. Dies ist auch der Grund, weswegen ich die Reaktivirung der Ausgleichscommission auf die Tagesordnung der morgigen Sitzung zu setzen nicht in der Lage bin. (Lebhafter Beifall rechts und im Centrum.)

Abgeordneter Dr. Edler von **Plener**: Ich muß mir die Bemerkung erlauben, daß die Mittheilung des Resultates einer Commissionsberathung an die Regierung doch nicht als eine parlamentarische Erledigung anzusehen ist, daß nach der Landesordnung und der Geschäftsordnung eine solche private Mittheilung des Landesauschusses über eine Commissionsberathung allerdings statthaft sein kann, daß sie aber nicht eine landtägliche Erledigung eines so wichtigen Gegenstandes sein kann. Es ist daher dieser Gegenstand thatsächlich vom Landtage unerledigt geblieben. Ich will nun in diesem Momente materiell nicht urgiren; was ich will, ist bloß die Wahrung des formellen Rechtes, daß dieser Gegenstand von der Tagesordnung nicht verschwinde. Aus diesem Grunde erlaube ich das hohe Haus, morgen in diese Liste auch die Ausgleichscommission einzubeziehen.

Oberstlandmarschall: Ich bedauere aus dem früher angeführten Grunde nicht in der

Lage zu sein, dem Ansuchen, dem Ansuchen des Herrn Abgeordneten Edlen von Plener zu entsprechen. Uebrigens bietet die Geschäftsordnung Anlässe und Mittel genug, der von dem Herrn Abgeordneten für wünschenswerth gehaltenen Weise der Behandlung Ausdruck zu geben.

Ich erkläre die Sitzung für geschlossen.
 Prohlašuji schůzi za skončenou.
 Schůze skončena o 1. hod. 10 minut odpoledne.
 Schluß der Sitzung um 1 Uhr 10 Min. Nachm.

Jan princ Schwarzenberg, verifikátor.

Jindáček, verifikátor.

Stephan Richter, Verifikator.